

Diktatörün sonbaharı

Ortada her türden, her cephede sürdürülen bir savaş var. Bu savaş, askeri cephede olduğu kadar siyaset cephesinde de sürüyor. Savaşın karar alıcı öznesi belli. O, “rıza ile olmazsa zorla olur” demeye getiren zat. “Ya başkanlık ya ölüm” diye de tercüme edebilirsiniz. İktidarını güçlenerek sürdüremezse kendisi için de “ölüm” olacağını bildiğinden (bunu artık ABD yarı-resmi raporları da yazabiliyor (bkz. K. Boratav, Birgün Pazar, 6.9.2015), başkaları için ölüm fermanı yazarak bu kaderden kaçınmaya çalışıyor.

Bu nedenle koalisyon sevmiyor. İplerin tamamen kendi elinde olmadığı hiçbir hükümet türü onun için ‘tercih-i şayan’ değil. Ömrünü tüketmeye başlamış, karizması son iki yılda üç kez çizilmiş (Haziran ve Aralık 2013, Haziran 2015), içte ve dışta itibar kaybına uğramış bir mutlak iktidar heveslisinin, bütün eski ve yeni zaman diktatörlerinde olduğu gibi, dizginleri elinde tutabilmek için yapmayacağı şey yok. Buna, ülkesini ateşe atmak da dâhil.

Peki ama onun hâlâ bu denli belirleyici olmasına yol açan ne? Sadece partisindeki biat kültürü mü veya hâlâ süren seçmen desteği mi? Herhalde bunlarla sınırlı değil. Yol boyunca yanına alabildiği iç ve dış müttefiklerini hesaba katmadan bir otokratın meşrulaştırılması sürecini anlamak mümkün olamazdı.

Kuşkusuz akla ilk gelen, her türlü kumpası birlikte düzenledikleri FG Cemaati oluyor. Bu Cemaat, iç ve dış bağlantılarıyla, AKP iktidarının ilk iki yasama döneminde (2002-2007) konsolidasyonunu sağlayan, iktidarın önündeki muhtemel tehditleri polis-yargı tertipleriyle etkisizleştiren, arkasına dünya hegemon gücünün desteğini alarak TSK’ya diz çöktüren bir asal iktidar ortağı. Ama üçüncü (2011) seçim sonuçları, iktidarın paylaşımında sorunlar çıkarınca ortaklık düşmanlığa dönüşüyor.

Örtük-açık müttefiklerin dış kökenlileri üzerinde fazla durmayalım. Ancak 2011’e kadar dışarıda yerli otokrat ve partisinin uygulamaları hakkında tek eleştirel söz etmenin mümkün olmadığı bir koruyucu kalkanın oluşmuş olduğundan bahsetmekle yetinelim. Kuşkusuz bu algının oluşturulması, iç kaynaklardan/müttefiklerden bağımsız gelişmemiştir. Dış dünyanın Türkiye’deki “tarafsız” haber kaynakları, 2011 öncesinin iki döneminde de yalnızca iktidar-sever liberallerden (bunların arasında kendini “solcu” olarak tanımlayanlar hep daha revaçtaydı) oluşmaktaydı. (Kendi ülkelerinden gelen gazeteci ve siyasetçileri bu adreslere gönderdiklerini övünerek

söyledikleri gibi bize de onların yazılarını okumamızı salık verme cüretini gösteren büyükelçiler de görmüştük). İktidarın, Kürt sorunu çözmeye kararlıymış gibi duruşu da dış dünyada hep olumlu algılandı.

Yerli iktidarın iç müttefikler arasında kuşkusuz Kürt siyasi hareketi uzunca süre yer aldı. “Çözüm süreci” adına iktidardan elde edilecekler karşılığında ona her istediğini -diktatörlük dâhil- vermeye hazır bir anlayıştı bu. Ta ki, Demirtaş’ın 2015 seçimlerine az kala “seni başkan yaptırmayacağız” çıkışına kadar. Bu tavır, HDP’ye baraj aştırdı, ama AKP’ye iktidar kaybettirdi. Bu yeni bir durumdu. Kürt siyasi hareketi sivil siyasete ağırlık koyuyordu. Ama bunun, hareketin askeri kanadınca pek de onaylanmadığı peşpeşe gelen beyanlarla hemen açığa çıkıyordu.

İktidarın cezalandırma yöntemleri farklıydı. Bölgede alan hâkimiyetini yıllardır PKK ve bileşenlerine bırakmış, şehir yapılanmalarının ortaya çıkması ve güçlenmesine, fiili iktidar odaklarının kurulmasına göz yummuş olan iktidar, birdenbire celalleniyo ve İncirlik’in açılması ve IŞİD karşıtı koalisyonla daha aktif katılma tavizi üzerinden ABD’nin de -şimdilik- sesini yükseltmemesini sağlayarak içte ve dışta PKK mevzilerine yükleniyordu. Emperyalizme sırtını dayayarak özerklik mücadelesi verebileceğini ve özel bir korunma sağlayabileceğini sanan PKK, uğradığı hüsrana kapsamlı dağ ve şehir saldırılarıyla telafiye yöneliyordu.

Peki bu manzara-i umumiyyede yeni genel seçimler yapılabilir miydi? Yapılırsa da sağlıklı sonuçlar alınabilecek mi? Bu sorular her türlü opsiyona açık. Ama biz başlangıç sorusuna dönelim. Otokratın ve partisinin, son seçim yenilgisine rağmen bu kadar gündem belirleyici olabilmesinin muhalefete düşen bir payı yok mu?

Kuşkusuz var. Türkiye’de muhalefetin bölünmüş yapısının TBMM Başkanlığını iktidara hediye edecek kadar uzlaşmazlığa sürüklenmesini anlamak zor. Özellikle Meclis’te 2007-2015 döneminde MHP-BDP (HDP) çizgilerinin iktidar karşıtlığında kolayca buluştuğunu yakından gözlemlemiş olunca. Ama bunu geçelim. Herkesin şikâyetçi olduğu Cumhurbaşkanının tarafsızlığını her an ve meydan okuyarak çiğnemesini, bunu görmezden gelen YSK ve RTÜK uygulamalarını, yüzde 10 seçim barajını yeni yasal düzenlemelerle düzeltme eylemine dahi girişmeyen, TBMM’yi çalıştırmayı dahi denemeyen, bunun yerine tüm iplerin Kaçaksaray’da olduğu bir “ön müzakere” oyalamasının edilgen figürü olmayı kabullenen bir anlayışın kitlelere söyleyecek ne sözü kalmış olabilir ki?

Parlamente sistem, sadece ondan kurtulmak isteyen diktatör heveslilerinin kötü niyetlerinin kurbanı olmayacak, yasamayı yürütmenin önüne geçirme fırsatını tepen ürkek siyasetçilerin de

kurbanı olacak.

haber.sol.org.tr/yazarlar/oguz-oyan/diktatorun-sonbahari-129020